

Otrava alkoholem (intoxikace) probíhá ve 3 stádiích - excitačním, narkotickém a kómatozním. Jednotlivá stádia rozlišujeme dle psychických a tělních příznaků a hladiny etanolu v krvi a jsou popsána na této stránce, stejně jako adekvátní léčba intoxikace ethanolem.

- **Excitační stádium** je provázeno zvýšenou duševní a tělesnou aktivitou krátce po požití. Subjektivně se taková osoba cítí sebejistá, silná a spokojená. Dochází ke ztrátě kritičnosti a smyslu pro odpovědnost, je narušena koordinace pohybů s prodloužením reakčního času.

- **Narkotické stádium** se projeví vasodilatačními účinky, tj. překrvením a zčervenáním kůže zejména v obličeji. Chůze je vrávoravá, reakce více pomalejší. Objevuje se dvojité vidění a závratě především při zavřených očích a vleže. Stoupá krevní tlak a puls. Může dojít ke zvracení a roste také objem močení (diuréza). Po předešlé euforii nastupuje významný útlum, lhostejnost a pasivita doprovázená ztrátou smyslu pro realitu.

- **Kómatozní stádium** nastupuje bezvědomím s úplným motorickým ochabnutím. Dýchání je hluboké a zpomalené (důsledek respirační acidózy). Při zvracení hrozí vdechnutí žaludečního obsahu a zástava dechu.

- **Alkoholové hypoglykemické kóma** je odvozeno z účinku etanolu, který má významný hypoglykemizující účinek. Mechanizmus je založen na inhibici glukoneogenezy z aminokyselin (potlačení tvorby krevního cukru), kyseliny mléčné a glycerolu v játrech. Nejčastěji se vyskytuje u akoholiků po abuzu na lačno. K projevům snížení hladiny krevního cukru dochází 4-12 hodin po skončení pití.

Léčba otravy alkoholem:

Přednemocniční péče:
Vyvoláme zvracení (prstem strčeným "do krku" nebo vypitím slané vody), pokud je podnapilá osoba při vědomí a v relativně dobrém stavu.

V nemocničním prostředí:

- při excitaci provést sedaci Valiem (ne barbituráty nebo deriváty - byl by opačný účinek!)
- u dětí při vědomí Apomorphin 0,1 g + Novadral 0,01g nebo zvracení pomocí vypití slané vody
- v bezvědomí zajistit vitální funkce a kompenzovat akutní metabolický rozvrat (podpora dehcu, oběhu, infuze proti šoku, uvolnění dýchacích cest, ev. intubace, udržování teploty, vyrovávání acidozy bikarbonáty)

Nutná eliminace alkoholu (např. u otravy alkoholem dítěte nebo závažné intoxikace alkoholem u dospělého) ve zdravotnickém zařízení probíhá takto: výplach žaludku, forsírovaná diuréza, (dále vyrovnání acidozy, boj proti hypoglykemii). Pokud se stav nezlepšuje, při hladině nad 3,5‰ (při 4‰ a více vždy!!!) dialýza (alkohol je velmi dobře dializovatelný!). Léčba je zvláště indikována při delší zhoršeném dechu a při počínající insuficienci srdce a oběhu s event. hypotermií.

Nezapomeňte!

U osob opilých nesmíme přehlédnout jiné závažné stavy a úrazy jako např. poranění lbi (lebky), vnitřních orgánů (z pádu v opilosti nebo např. napadení útočníkem), metabolickou dysharmonii (např. u diabetiků hypoglikemie, meatabolická acidóza). Je možné, že by si podnapilá osoba ani nestěžovala na bolest, protože má alkohol analgetický (resp. narkotický) účinek (tj. efekt proti bolesti).

Osoba se může dostat ze stadia opojení do stadia bezvědomí, pokud se vypitý alkohol dále resorbuje (pokud člověk vypije najednou velké množství alkoholu, efekt se dostavuje postupně, nepřehlédnout zásadní změny stavu např. spánkem, který může vést k zadušení zvratky nebo útlum dechu)!

Co zesiluje účinek alkoholu?

- prostředky na spaní a uklidnění
- antihistaminika (léky proti alergii)
- fenotiaziny
- morfin

Co blokuje odbourávání alkoholu:

- disulfiram (Antabus)
- kalciumkarbimid (Dipsan)
- tolbutamid (Rastinon)
- fenylbutazon (Butazolidin, Irgapyrin, Tanderil)

Časté chyby při léčbě opilosti a otrav alkoholem:

- opominutá eliminace alkoholu (tedy když necháme osobu dojít do stavu akutní otravy)
- podání "potencujících substancí", tj. např. barbituráty, které násobí účinek alkoholu
- podání morfia (deprese dechu)
- podání Distraneurinu (sumační efekt)
- nerozeznání následného abstinenčního deliria